

Postcharta

12.1.2012 denikreferendum.cz str. 0 Domov

Matěj Stropnický Knihovna Václava Havla

Současná Charta 77 je mimo pozornost demokratické levice z úcty k její velké minulosti. Zaslouží si ji jako svého času legionáři nebo političtí vězni padesátých let, ale její současný hlas je už hluboko pod úrovní svého odkazu. Proměnila se v postchartu.

Minulý pátek oslavovala Charta 77 v pražské Arše pětatřicet let od svého vzniku. Jeden signatář byl tak laskav, vyhověl mému přání a vzal mne s sebou. Chtěl jsem to úctyhodné společenství vidět jednou pohromadě.

Pokud mohu soudit, chartisté v sále mírně nepřevažovali, ale asi deset jich bylo na pódiu. Luboš Dobrovský, Libuše Šilhánová, Miloš Rejchrt, Jan Ruml, Martin Palouš, který večerem coby nový ředitel **Knihovny Václava Havla** provázel, Jáchym Topol, Dana Němcová, dvě dámy jsem neidentifikoval a mimo signatáře tam seděli ještě Karel Hvizďala (ten musí být všude) a Šimon Pánek. Zazpívat přišli Marta Kubišová, Spirituál kvintet a Vlasta Třešňák.

Po úvodní minutě ticha za zemřelé včetně **Václava Havla** a slově o tom, že jsme se tu sešli, abychom vzpomněli, co Charta byla, a co je stále dnes, nastalo vzpomínání. Nejprve na první trojici mluvčích Jana Patočku, Jiřího Hájka a ovšem **Václava Havla**. Na každého jedním textem z chartistické éry. Četli je přítomní na jevišti. **Havel** byl zastoupen úvahou Dvě poznámky o Chartě z března 1986. Píše ve druhé a bylo přečteno: „Charta prostě nikomu nepodléhá a tak, jak není žádnou tajnou filiálkou Husákova režimu (z čehož ji někteří velmi bojovně – hlavně v závětrí boje usazení – bojovníci za demokracii podezírají), není ani žádnou tajnou československou odnoží Reaganovy administrativy (z čehož ji zase podezírají někteří velmi bojovně bojovníci za socialismus).“

Zhruba někdy v tu chvíli se do sálu dostavil současný americký velvyslanec Norman Eisen a bývalým naším velvyslancem v USA Paloušem byl přisazen na pódium. Hostesky nám v sále rozdali české znění Eisenova pozdějšího projevu. Od té chvíle už byl velvyslanec Palouš poněkud na trní. Souběžně s naší malou českou Chartou v Arše probíhal totiž velký memoriál VH a Charty ve Washingtonu. Telemostem jsme měli být propojeni, abychom my tady slyšeli projev Madeleine Albrightové tam a oni tam zas projevy velvyslanců Eisena a Palouše jako ukázkou od nás. Jenže kvůli časovému posunu nebylo úplně zřejmé, kdy k propojení dojde.

To vedlo k situaci, v níž pointované vzpomínání Miloše Rejchrtu bylo přerušováno velvyslancem, který se domníval, že už, už bude telemost. A nebyl, třikrát nebyl. Rejchrt nakonec svůj příspěvek dokončil a začala mluvit Libuše Šilhánová. I té do řeči velvyslanec skočil, napodruhé už spojení vzniklo a byli jsme taknějak všichni i tady i tam, družba. Pak skončila Albrightová, skončili velvyslanci a svůj projev dořekla i Šilhánová, už ani nevím, čím chudák začala. Večer se chýlil ke konci. Poděkování od zahraničních následovníků inspirovaných Chartou 77 přednesli pracovníci Člověka v tísni, šlo o Běloruskou Chartu 97 a čínskou Chartu 08, ze záznamu promluvil osobně vězněný kubánský disident. A byl konec. O české současnosti ani písmeno. Petice podepište u východu.

Ztratil jsem pár slov nad jedním malým pivem, podepsal nahoře připravený arch a doprovodil svého signatáře z vděčnosti za pozvání na vlak. Cestou jsme už dávno mluvili mnohem naléhavěji o něčem úplně jiném. Večírek jsem jim, pozůstalým, přál, aspoň se viděli.

Bude to znít nevděčně, ale tahle Charta je už postcharta. Její levicově-demokratická část byla starších ročníků a dnes už je v Chartě přítomná především svou nepřítomností. Možná není Charta americké vlády odnoží, je však na ni napojena telemostem a naši stateční signatáři musejí mluvit jako výplň při čekání na program někoho jiného. To však byla, i s těmi excelencemi na jevišti, spíš komická etuda. Za podstatné považuji, že to nezávislé společenství svůj boj za lidská práva vede již jaksí jen tam, kde je to v souladu s transatlantickými zájmy: v Bělorusku, v Číně, na Kubě... Nikdo tu nechce popírat, že se v těchto zemích lidská práva neporušují a že je tedy podpora tamnímu disentu správná. Není však jen to Bělorusko, jen ta Čína, jen ta Kuba, což právě všichni víme.

V tom se Charta od postcharty zásadně liší. A je to perverze.

V Paříži otevřou knihovnu Václava Havla. Uctí "jednoho z největších bojovníků za svobodu"

12.1.2012 iHNed.cz str. 0 zpravy.ihned.cz

ČTK Knihovna Václava Havla

Pařížský starosta oznámil, že na severu hlavního města Francie příští rok otevřou **knihovnu Václava Havla**, která by měla mít přes třicet tisíc svazků. Francouzi tak chtějí uctít památku "jednoho z největších umělců, státníků a bojovníků za svobodu".

Nová **knihovna** na severu Paříže ponese jméno nedávno zesnulého českého exprezidenta **Václava Havla**. S odvoláním na pařížského starostu Bertranda Delanoëa o tom na své internetové stránce informuje české velvyslanectví v Paříži.

"Chci, aby byl uctěn jeden z největších umělců, jeden z největších státníků a jeden z největších bojovníků za svobodu," uvedl podle ambasády Delanoë.

Knihovna ve čtvrti Pajol v 18. pařížském obvodu má být otevřena příští rok a měla by mít přes 30 tisíc svazků.

Po Havlově úmrtí se Delanoë před třemi týdny podepsal do kondolenční knihy na českém velvyslanectví a už tehdy vyjádřil přání, aby "Paříž uctila památku **Václava Havla** tím, že po něm pojmenuje ulici nebo kulturní zařízení".

Letiště **Václava Havla** už podporuje 80 tisíc lidí. Vláda projedná změnu názvu na jaře - čtěte ZDE

Primát Kadaně: Jako první město v Česku pojmenuje ulici po **Havlovi**. Až ji opraví - čtěte ZDE

URL| <http://zpravy.ihned.cz/svet-evropa/c1-...dnoho-z-nejvetsich-bojovniku-za-svobodu>

Rodina a škola

ESEJISTICKÁ SOUTĚŽ V KNIHOVNĚ VÁCLAVA HAVLA

4.1.2012 Rodina a škola str. 25 Inspirace

Knihovna Václava Havla

I v potměšilém období státního smutku se v **Knihovně Václava Havla** předávaly ceny vítězům esejistické soutěže, kterou **Knihovna** pravidelně pořádá. Jedním z cílů **Knihovny Václava Havla** je totiž oslovování středoškolské generace. Jedním ze způsobů je pravidelná esejistická soutěž. Letos proběhl její třetí ročník na téma „Svoboda projevu a moderní komunikační technologie – dvě strany jedné mince?“.

Porota tentokrát nevybírala práce z příliš velkého množství: na téma zareagovalo 29 studentů (v prvním roce jich bylo 86). Přesto bylo možné ocenit několik úvah, které vyčnívaly. Téma příštího ročníku snad přitáhne víc: „Proč je sport o tolik atraktivnější než myšlení? A co z toho pro nás plyne?“

Nabízíme aktuální úryvky z několika zajímavých textů, které se sešly před dvěma lety a letos.

2009: DVACET LET SVOBODY OD KOMUNISMU – DVACET LET SVOBODY K ČEMU?

Kryštof Vosátka – 1. místo Po pádu Sovětského svazu vlastně celý vyspělý svět ztratil podstatného nepřítele a nastala absence globálního antagonismu zastihla generace odchované ve studené válce nepřipravené. Porážka utlačovatele zanechala český národ v jeho nahotě, napospas hrůznému potvrzení toho, co se mnozí báli si připustit: že tento tyran byl z velké míry v nás samotných. Přes hořkost křivdy nezbylo než přijmout vysněný kapitalismus a ve stále rostoucím blahobytu stavět malou, obyčejnou, demokratickou republiku.

Jenže jako naschvál vyšlo najevo, že ani vymodlená demokracie není rájem bílých pláží a čokoládových fontán. Postupně se vloudivo poznání, že i idealizovaná Amerika má daleko do meritokracie a země šťastných duší. Bushovská mizérie ještě podtrhla zklamání nastoupivší po první, dechberoucí zkušenosti se Západem. Nastolili jsme znovu kapitalismus, ale stálo to hodně spálených prstů, než neviditelná ruka trhu začala alespoň zčásti pracovat tak, jak si to Adam Smith představoval. Poté si nás našel největší paradox prosperující společnosti: ve vybojované svobodě a volném trhu se vytratila nálehavost bytí a realita začala splývat do neslané materialistické míchanice. Přišlo odhalení nepříjemné pravdy, že lidé v míru a blahobytu leniví a místo studia metafyziky raději přemítají o tom, zda koupit sprchovou hlavici masážní, či obyčejnou. Sny revoluce jsou rozmělněny ve spotřebním kolosu, který zamlžuje všechn smysl kromě donekonečna se opakující smyčky práce-nákupy-televize-práce. Je to paradox popsán už americkou generací beatu, zděšenou tváří lidstva, které v čase nasycení, míru a spokojenosti odevzdává smysl své existence do náruče konzumu. Co naplat, že Ginsberg nám o tom zakvílel už v padesátých letech; ta skutečnost stále zůstává nepochopitelnou. Pro bývalou zemi východního bloku je toto poznání ještě palčivější, neboť po odtržení se od plánované jednoduchosti a účelného potlačení jedinečnosti individuálního myšlení jako by se lidé jen přeskupili pod nový, stejně nesmyslný výmysl.

Kristýna Drápalová – čestné uznání V současnosti máme pocit svobody zejména díky ohromné pestrosti a nepřebornému množství nabídek, které nás obklopují. Smíme volit, zda se chceme učit francouzsky či řecky, svahilštinu nebo farsí, v úterý či ve čtvrtek. Můžeme se stát křesťanem či buddhistou, metalistou, anarchistou, fotbalovým fanouškem, enviromentalistou nebo vyznavačem pohanského kultu. V drogerii můžeme sáhnout po šamponu pro vlasy dlouhé či krátké, plavé nebo tmavé, hladké, vlnité či kudrnaté, po šamponu pro objem či pro lesk, po šamponu levném nebo drahém. Zdánlivě máme na dosah vše, co bychom si mohli přát. Tento pocit nám stačí – věříme, že stačí sáhnout a můžeme mít to, co chceme. Činí nás to spokojenými – a pasivními. Naše svoboda se ale nerealizuje skrze to, co nečiníme, nýbrž skrze to, co děláme na základě vlastní vůle. My ale přestáváme hledat své autentické touhy, pouze si vybíráme z těch, jejichž uspokojení je již předem zajištěno.

Své domnělé potřeby a touhy však zajišťujeme s chutí. Téměř při tom neznáme mezí – snad až na meze finanční. Předpokládáme, že si můžeme dělat, co chceme, neopustíme-li svou zahrádku. Myslíme si, že naše svoboda se sama zastaví, až narazí na svobodu někoho dalšího. To je ale nesmysl – vždyť druhý nemusí o své svobodě ještě ani vědět; svým jednáním v současnosti můžeme zničit možnosti jiných v budoucnosti. Oséváme-li zahrádku po několik let stejnou rostlinou, učiníme ji na dlouhý čas neplodnou. Postavíme-li si nevkusnou stavbu, zkazíme pohled z okna sousedům.

Materiální blahobyt nás ukolébává a činí nás velmi loajálními k systému, ve kterém žijeme. Ačkoliv se na adresu tuzemské politické scény snáší vlny nepochybně oprávněných výtek ze všech stran, nesnažíme se nic měnit. Za svou kritiku nepřebíráme zodpovědnost – spíše se jí bavíme. Máme pocit, že demokracie je jakési perpetuum mobile, fungující samo od sebe, bez nutnosti naší péče. Myslíme si, že jakmile ji tu jednou máme, je to napořád – jsme za vodou. Zapomínáme, že politici si sami na sebe kontrolní mechanismy nevytvoří – a ani ty stávající nejsou účinné, pokud jim aktivně nevěnujeme pozornost. Pro většinu z nás je ale maximální mírou angažovanosti připojení k facebookovské skupině – a vždycky se najde pár desítek procent občanů, kteří nedojdou ani k volební urně. Svou pasivitou necháváme veřejný prostor napospas těm, kteří cítí příležitost pomoci něj přijít k moci. Tím ztrácíme jednu z nejdůležitějších součástí naší svobody – možnost podílet se na „správě věcí svých“. Jen s rozpaky je možné ve spojení s takto fungujícím systémem mluvit o „vládě lidu“, o demokracii. Lenka Navrátilová – čestné uznání Obrovskou výhodou naší generace je svobodné vzdělání a snadná dostupnost informací. Ve školních osnovách význam XX. sjezdu KSSS převládala Maastrichtská smlouva a slavné boty soudruha Chruščeva nahradily pikantní aféry rozšafného prezidenta Berlusconiho. Dnes vás již nikdo nemůže nutit k orwellovskému doublethinku tvrzením, že Plzeň osvobodila Rudá armáda, když máte stále na jazyku chuť amerických žvýkaček a na půdě ukrytou fotku s černým krasavcem v uniformě. Přesto v dnešním světě, v němž jsme neustále na vzdálenost jednoho kliknutí od přeplněné studnice veškerého lidského vědění, chybí lidem dostatečně pevný vzdělanostní i etický základ. Velká část z nás staví svůj hodnotový žebříček na tekutých píscích kusých mediálních výkřiků. Lidský mozek, nepřipravený na neustálou masáž, není s to roztřídit miliony dennodenních informací, a tak naše paměť připisuje stejnou váhu reklamě na prací prášek i Mnichovské dohodě. Almou mater současným časné mládeže se stal vyhledávač Google, který ve vteřině vyplivne okleštěná, sterilní fakta v lákavém balení, jež se báječně hodí jako zákusek ke kávě z plastového kelímku.

2011: MODERNÍ KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE A SVOBODA PROJEVU – DVĚ STRANY JEDNÉ MINCE?

Martin Caha – 2. místo „Se svými poddanými jsem uzavřel oboustranně výhodnou smlouvu. Oni si mohou říkat, co chtějí, a já mohu dělat, co se mi zlíbí.“ Tento citát Fridricha II. Velikého znamenitě vystihuje všední realitu demokracie, která dnes vládne na obou stranách severního Atlantiku. Pasivně konstatovat, že my, lid, jsme ve svém jednání příliš pasivní, a tím jsme umožnili světovým finančníkům a všemožným nadnárodními institucím a korporacím, aby vyrvali moc z našich rukou a naložili jejím tíhu na svá vlastní bedra, však nestačí. Je důležité si

položit otázku: Proč mezi lidmi upadá zájem o věci veřejné? Nestali se z médií – hlídacích psů demokracie – psi honící, kteří jdou její podstatě ze všech sil po krku?

Co se týče masových médií, dá se obecně říci, že nás jednak zahlcují bezcenným balastem, a slouží tak jako opium myslí již od nejtělejšího věku, ale též nám vštěpují představu, že nás materialismus může vnitřně naplnit. Stávají se tak prostředkem propagandy, tato propaganda však nehlásá svoje ideály otevřeně, nýbrž nám je podsouvá podprahově, dočista nenápadně, ale o to více je nebezpečná a ve svém snažení úspěšná.

Plynule běžící tok dat na různých obrazovkách a displejích nám umožňuje v polospánku proplouvat životem, aniž bychom byli nuceni se čas od času zastavit, reflektovat svůj život, poznat chyby a sestavit plány pro budoucnost. A apatický spánek rozumu plodí monstra.

Jde například o monstra, jež se zhmotňují v televizní tvorbě určené pro tzv. obyčejného diváka. Pokud pro zajímavost nahlédneme v libovolnou roční dobu do televizního programu, existuje nepříjemně vysoká šance, že zjistíme, že na Nově se dnes večer bude vysílat „Slunce, seno, jahody.“ Jakub Vaněk – 3. místo Ať máme co máme, nikdy bychom neměli bránit alespoň části naší osobnosti se bouřit, být nespokojenou, toužit po něčem víc.

Nemluvíme o tom nemít nikdy klid – každý potřebujeme svou naivitu – mluvíme o přítomnosti kritického hlasu, o vědomí, že i o současný stav je pořád třeba se bít, neustrnout jen proto, že to „nějak přece funguje“, ať je to „nějak“ sebelepší a ať by vědomí neustálé nedokonalosti jakkoli mělo/mohlo svádět ke stagnaci; nenechat věci ustrnout a neupadat do toho, co už jsme překonali – ne ve jménu cíle, ale cesty, schopnosti svižně a zdravě chodit.

(...) Internetová síť umožňuje si každou informaci pohodlně najít – není nutné ji nosit neustále v hlavě nebo nedejbože se ji učit nazpaměť. Staré, trapně zaprášené výukové metody jsou konečně překonány. Začíná být ale čím dál jasnější, že po takovýchto informacích už nikdy nikdo ani nevzdechne. Elektronické čtečky knih jsou další vydělenou buňkou v řadě. Možnost nemuset se tahat s těžkou bichlí a neshánět pracně tituly po obchodech se spolu s mnohým dalším jeví jasně kladně. Tisíce – co tisíce, statisíce knih volně dostupné každou vteřinu jsou ale opět jasnou zárukou toho, že reálně si jich nikdo moc nepřečte. Musel-li jsem pro knihu všechno výše řečené – a mnohdy mnohem víc – absolvovat, přečetl jsem si ji zcela jistě celou, a to i několikrát; když bude ovšem dostupná tak snadno jako miliarda dalších věcí na internetu každou vteřinu, zůstane povětšinou spíš v rovině možnosti.

Knihy je vytlačována opět tím, co nás nenutí pohlížet do obličeje námaze a marnosti světa. I když to bylo řečeno mnohokrát a nejen v souvislosti s moderními komunikačními technologiemi: kniha je válcována přístupností, povrchností a „zábavností“. Úryvky z archivu KVH vybral Jan Hron

***

Knihovna plánuje v tradici esejistické soutěže pokračovat. Soutěžní podmínky pro rok 2012 najdete na stránkách **Knihovny Václava Havla** v červnu 2012. <http://www.vaclavhavellibrary.org/>

Foto popis| **Václav Havel** a Eva Holubová, která čte vítěznou esej soutěže v roce 2009.

Foto popis| Čestným uznáním byli odměněni všichni účastníci soutěže.

Foto popis| Programový ředitel knihovny Jáchym Topol cituje z esejí pasáže, kterými byl osloven, přestože je o generaci starší.

---

zpravy.rozhlas.cz

Paříž uctí Václava Havla. Pojmenuje po něm knihovnu

12.1.2012 zpravy.rozhlas.cz str. 0 evropa

Jan Šmíd, ak Knihovna Václava Havla

V Paříži budou mít **knihovnu Václava Havla**. Potvrdil to starosta města Bertrand Delanoë, který má k České republice blízko a byl přítomen i odhalení slavnostní desky Pavlu Tigridovi na budově, kde sídlila redakce československého exilového časopisu Svědectví.

"Chci, aby byl uctěn jeden z největších umělců, jeden z největších státníků a jeden z největších bojovníků za svobodu," uvedl Delanoë Knihovna bude stát ve čtvrti Pajol v 18. městském obvodu, nedaleko čtvrti Montmartre, a dokončena by měla být v roce 2013. Pojmout by měla zhruba 30 tisíc svazků. Pojmenování knihoven po významných státnících je ve Francii tradicí. Nejvýznamnější knihovna nese jméno bývalého francouzského prezidenta Françoise Mitterranda. Vláška bude jednat o přejmenování letiště po **Havlovi** až na jaře Pražští radní

chtějí přejmenovat Letiště PrahaV Litoměřicích pojmenují park po Václavu HavloviUrnu **Václava Havla** uložila rodina na Vinohradském hřbitově

URL| http://www.rozhlas.cz/_zprava/1002760
